

גזען גרבות שניות

(א) איה רבס רבס יא

(ב) אנה דורה (פא)

(ג) ארוך האלמן (פא)

(ד) איה רבס רבס יא

(ה) איה ודהא (פא)

(ו) אסורו איה (פא)

(ז) איה איה (פא)

(א) איה איה רבס

רכו ברכת הזיקים. וכו' ג' סעיפים:

א"על הזיקים והוא כמין כוכב (א) היורה כחץ באורך השמים (ב) ממקום למקום ונמשך אורו כשבת ועל רעת הארץ ועל (א) [א] (ג) הברקים ועל הרעמים ועל רוחות (ד) שנשבו בזעף (ה) על כל אחד מאלו אומר בא"י אמ"ה עושה מעשה בראשית (ו) יואם ירצה יאמר (ז) בא"י אמ"ה שכחו וגבורתו מלא עולם:

(א) איה (ב) איה (ג) איה

(ג) הברקים. נלייין ג"א. ואומן שכן גאים בלא רעס כלל רק מחמת חוס מזלד הח"א שאין זה נרקים הנזכר בגמרא ואין מנצין עליהם: (ד) שנשבו בזעף. ואם שלא בזעף אם הוא (ג) רוח גדול מנצך עושה מעשה בראשית ולא יוכל לנצך שכתו וגבורתו וכו' אחרי שהוא שלא בזעף גדול ועוד לנצך תמיד על רוח קטנה שאין מנציה רק ברכת עושה מעשה בראשית שמה נזדא יואם ממ"י (ד) כי אין לנו נקיאין כ"כ מהו בזעף: (ה) על

כל אחד וכו'. והעולם (ה) נוהגים לנצך על הנרקים עושה מ"כ ועל הרעמים שכתו וגבורתו וכו' וכן מסתבר שעי' הרעם נראה גבורתו של הקב"ה יותר מנצרך אמנם נאמת שיין כל אחת מהנרכות על שניהם (ו) ועי' אם שמת נרק ורעס כל אחד מנצך ברכה אחת דהיינו (ו) עושה מע"כ על שניהם ואם ציך שכתו וגבורתו מ"ע ג"כ יואם. ואם לא היו תכופים זה אחר זה מנצך מחלה על הנרק [שהוא מחלה מחלה לעין האדם] עושה מע"כ ואח"כ על הרעם שכתו וגבורתו מ"ע (ח) וה"ה אם לא ראה את הנרק ושמת קול הרעם וציך עליו שכתו וגבורתו מ"ע או שציך עושה מע"כ ואח"כ ראה נרק מנצך עליו ג"כ עושה מע"כ ועיין בשע"ם שכתב בשם הנרכי דאם ציך על הנרק ונחמין לפטור הרעם הנא אחרייו יאל דיענדי ור"ל דאחרי שטבע הנריאה שאחר הנרק יואם רעם א"כ חל ברכתו על הרעם שיאל אח"כ: (ו) ואם ירצה וכו'. אבל לא ינצך שמי ברכות כאלה אלא או זו או זו: (ז) ברוך וכו' שכחו וגבורתו וכו'. ר"ל צורך הנותן כח להטבע להראות כח יואם בראשית כד שיראלו מלפניו [א"ר בשם אבודרהם]:

א תנן בריש פרק הרואה (מ.) על הזיקין ועל הזועות ועל הברקים ועל הרעמים ועל הרוחות מברך בשם ומלכות ברוך וכו' שכחו וגבורתו מלא עולם. וזיקין הוא כמין כוכב היורה כחץ באורך השמים ממקום למקום ונמשך אורו כשבת אי נמי כוכב שנראה שיש לו זנב ארוך [נע"כ (פ"ט מ"ט)], וזועות הם רעידת הארץ, וברקים ידוע שקורין בליצ"ן ויש בהם שני מינים אחד הבא עם הרעם ואחד שכלילי קיץ כשהיום בחמימות נראין בלילה הרבה ברקים ואי, והרעמים ג"כ ידועים והם קולות הנשמעים ברקיע מעננים ששופכים מים זה לזה כדכתיב (יחזקאל י"ג) 'לקול תתו המון מים בשמים', ורוחות הם רוחות שאינן מצויות ונושכין בזעף גדול ואינם מצויים אלא לפרקים ואי, וחשיב כאן ה' דברים מפני שיש בארץ ראשי ד' יסודות אש רוח מים עפר, השמים הם גשם החמישי, וזהו זיקין כוכבא ושביט הבא מן השמים, וזועות בא מן הארץ, ברקים הם אש, ורעמים הם קולות של מים,

ורוחות הם יסוד הרוח [הגמ"א בפירושו למשניות (טז)]:

ב על כל אלו הדברים מברך שכחו וגבורתו מלא עולם מפני שהם נראים ונשמעים בגודל משך הארץ, ויכול לברך ברכת עושה מעשה בראשית על כל אלו הדברים שהם ועניינם הם מבריאית ששת ימי בראשית, כן הוא בגמרא (טז) וכן פסקו הטור והשו"ע (פ"ט), ולפ"ז בעת הרעם שקודם לו כרגע נראה ברק מברך על שניהם ברכה אחת [נגמ"א (פ"ט)] איזה ברכה שירצה, והעולם נוהגים לברך על הברק עושה מעשה בראשית ועל הרעם שכחו וכו' ולענין ברכה השנייה הוא ברכה לבטלה ואי גס הט"ז (פ"ט) המרעם על זה ע"ש, והא"ר (פ"ט) ראה למך ולא הועיל ע"ש, ואין זה רק להראש"ד (בהשגות פ"י ה"ד) שהביא הבי"ש שכתב לנצך שניהם וכן משמע מרש"י (נ"ט. ד"ה ברוך), אבל למה יכניסו עמנם לנצרה שלרוב הפוסקים היא לנצלה לכן יש להזהירם שלא יעשו כן, ודו"ק:

ר' יצחק אייזיק ס'רפ"ט

רכט ברכת הקשת וחמה בתקופתה. וכו' ב' סעיפים:

א (א) * הרואה הקשת (ב) אומר בא"י אמ"ה זוכר הברית (ב) [א] (ג) נאמן (ד) כבריתו וקיים במאמרו (ה) יואסור (ו) להסתכל בו ביותר:

דה"ה (פ"ג)

ה' נ"ק (פ"ג)

א (א) הרואה הקשת וכו'. ואין כדאי להגיד למיירו שיש קשת מטעם * הרואה הקשת וכו'. לא נתבאר אם בעיני דוקא שיראהו בתמונת קשת מוליא דנה [ח"א]: (ב) אומר וכו'. ונכאן אם ראה אותו עוד הפעם אפילו בתוך למ"ד יום חוזר ומנרך ולא דמי לכל הנך דק"ל זהו דפעם אחת בחודש די לנכויי דכאן הקשת שצריך עליו חלף והלך לו ודמי לברכה רעמים [שע"ת נשם נכ"י]: (ג) נאמן וכו'. ברמב"ם וטור הנוסח ונאמן: (ד) כבריתו. ר"ל שלא יעברו אע"פ שרבו הרשעים וקיים במאמרו אפילו לא היה הנביא כיון שאמר נדבור בעלמא ולא יהיה עוד מצול לשחת הארץ ברור הוא שיקיים מאמרו [אבדורהס]: (ה) ואסור להסתכל וכו'. והמסתכל צו צומר עיניו כהו"מ [מגיגה ט"ו] אלא רואהו ומנרך:

ספורין פ' (ה) (ט"ז)
(אורח דעסר פ"ג דר"ק)

את קשתי נתתי בענן והיתה אות ברית ביני ובין הארץ וגו' והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכור ברית עולם בין אלקים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ (ט, יג-טז)

"וראיתיה לזכור ברית עולם, אשגיה במסובב ממנה והוא תפילת הצדיקים ועמדם בפרץ למען אשיב חימה מהשחית, כמו זוכר ברית עולם". רצה לומר, תכלית הקשת לומר לבני האדם שמידת הדין שולטת בעולם, ובזכות תפילת הצדיקים ותשובת האנשים, יתעורר זכרון הברית לפני הקב"ה שלא להשחית

הארץ. וזהו "וראיתיה לזכור ברית עולם" וגו' - שבזכות שיתעוררו בני האדם לשוב בתשובה שלימה לה' כאשר יראו את הקשת יזכור ה' את בריתו ויסלח להם.

פ"ג דר"ק (פ"ג)

ברם יעו' בחיי אדם (כלל סג, ד) שכתב וז"ל: "ומצאתי בספר אחד שמו נעלם ממני, שאין להגיד לחברו שיש קשת מטעם מוציא דבה". והביאו המשנה ברורה להלכה בס"י רכ"ט סק"א. ודבריהם תמוהים מאד, שהרי כמו שנתבאר, ודאי מטרת הקשת לא נועדה לצורך הקב"ה אלא לבני האדם, שישובו בתשובה שלמה, ואם כן אדרבה, חובה ומצוה להגיד לחברו שנראתה הקשת כדי לעוררו שיחזור בתשובה, ומה שכתבו החיי אדם והמשני"ב צע"ג.